

УДК 378.147:37.091.3

DOI <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2026.110.20>

Максименко Л. М., Мирна А. І., Мирний Д. П.

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті розглянуто особливості впровадження інноваційних підходів до організації освітнього процесу у закладах вищої освіти в умовах сучасних соціально-економічних трансформацій та цифровізації суспільства. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю модернізації системи вищої освіти відповідно до вимог ринку праці та формування у здобувачів освіти ключових професійних і загальних компетентностей. Метою статті є аналіз сучасних інноваційних педагогічних підходів до організації освітнього процесу та визначення їх ролі у підвищенні якості професійної підготовки майбутніх фахівців.

У роботі проаналізовано основні напрями впровадження інноваційних педагогічних технологій у навчальний процес закладів вищої освіти. Особливу увагу приділено використанню інтерактивних методів навчання, технології змішаного навчання, проєктної діяльності та цифрових освітніх платформ. Обґрунтовано, що застосування інтерактивних форм роботи сприяє активізації пізнавальної діяльності студентів, розвитку критичного мислення, формуванню комунікативних навичок і здатності до колективного розв'язання професійних завдань.

Розглянуто значення цифрових технологій у модернізації освітнього середовища, зокрема використання дистанційних освітніх платформ, мультимедійних ресурсів та онлайн-курсів, які забезпечують доступність навчальних матеріалів і сприяють індивідуалізації навчання. Визначено роль проєктного навчання як ефективного засобу інтеграції теоретичних знань і практичної діяльності студентів, що сприяє формуванню дослідницьких умінь і професійних компетентностей.

У результаті дослідження встановлено, що впровадження інноваційних підходів до організації освітнього процесу у закладах вищої освіти сприяє підвищенню якості підготовки майбутніх фахівців, формуванню їхньої готовності до професійної діяльності та розвитку здатності до безперервного навчання. Зроблено висновок про необхідність подальшого вдосконалення освітнього процесу шляхом інтеграції сучасних педагогічних технологій, що відповідають вимогам цифрового суспільства та сучасного ринку праці.

Ключові слова: інноваційні технології, освітній процес, заклади вищої освіти, цифровізація, інтерактивні методи.

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується стрімкими соціально-економічними трансформаціями, розвитком інформаційних технологій та глобалізаційними процесами. Ці зміни суттєво впливають на систему освіти, зокрема на діяльність закладів вищої освіти. У сучасних умовах університети повинні забезпечувати підготовку конкурентоспроможних фахівців, здатних адаптуватися до швидких змін ринку праці, ефективно використовувати інформаційні технології та постійно вдосконалювати власні професійні компетентності [7; 9].

Одним із важливих напрямів модернізації вищої освіти є впровадження інноваційних підходів до організації освітнього процесу. Інновації у сфері освіти спрямовані на підвищення ефективності навчання, розвиток творчого потенціалу студентів та формування їхньої готовності до професійної діяльності [1; 2].

Сучасні педагогічні дослідження свідчать, що використання інноваційних методів навчання сприяє активізації пізнавальної діяльності студентів, розвитку критичного мислення та формуванню здатності до самостійного здобуття знань. Крім того, інноваційні педагогічні технології дозволяють створити більш гнучке освітнє середовище, що відповідає потребам сучасного суспільства та вимогам ринку праці [4; 10].

Проблема впровадження інноваційних підходів до організації освітнього процесу у закладах вищої освіти є одним із пріоритетних напрямів сучасних педагогічних досліджень. У контексті трансформації системи освіти, розвитку інформаційних технологій та інтеграції української освіти у європейський освітній простір особливого значення набуває пошук ефективних педагогічних технологій, що сприяють підвищенню якості професійної підготовки майбутніх фахівців. Значна кількість наукових праць присвячена дослідженню інноваційних методів навчання, цифровізації освітнього середовища, розвитку інтерактивних форм роботи та впровадженню сучасних освітніх технологій.

Аналіз наукової літератури свідчить, що важливим чинником модернізації освітнього процесу у закладах вищої освіти є використання інноваційних педагогічних технологій. Зокрема, Т. Бакуменко та Е. Хряпін підкреслюють, що застосування інноваційних технологій навчання сприяє підвищенню ефективності освітнього процесу, розвитку творчого потенціалу студентів та формуванню їхніх професійних компетентностей. Науковці зазначають, що інноваційні педагогічні підходи забезпечують активізацію пізнавальної діяльності здобувачів освіти, сприяють розвитку критичного мислення та підвищують мотивацію до навчання [1].

Питання організації освітнього процесу на основі інноваційних методик розглядає у своїх дослідженнях В. Гончарук. Автор наголошує, що сучасний освітній процес у закладах вищої освіти має базуватися на принципах студентоцентрованого навчання, інтеграції теоретичних знань із практичною діяльністю та використанні сучасних педагогічних технологій. Науковець підкреслює, що інноваційні методики сприяють формуванню у студентів здатності до самостійного мислення, аналізу інформації та вирішення професійних завдань [2].

Важливий внесок у дослідження інноваційних форм організації навчання зробили Р. Дінжос, І. Манькусь, Л. Недбаєвська та В. Дармосюк, які аналізують можливості використання освітніх онлайн-проектів у процесі навчання. Науковці доводять, що впровадження дистанційних освітніх платформ і цифрових ресурсів сприяє забезпеченню доступності освіти, підвищенню гнучкості освітнього процесу та компенсації освітніх втрат, особливо в умовах соціальних викликів і воєнного стану [3].

Суттєву увагу проблемі використання інтерактивних технологій у підготовці майбутніх фахівців приділяє О. Дудаш. У своїх дослідженнях автор зазначає, що інтерактивні методи навчання сприяють активному залученню студентів до освітнього процесу, формують комунікативні та соціальні навички, а також забезпечують ефективну взаємодію між викладачем і студентами. Використання таких методів, як дискусії, тренінги, рольові ігри та кейс-метод, дозволяє підвищити рівень засвоєння навчального матеріалу та сформувати практичні професійні компетентності [4].

Актуальним напрямом сучасних педагогічних досліджень є цифровізація освітнього процесу. Так, М. Козяр у своїх працях підкреслює важливість використання цифрових освітніх платформ у навчальному процесі закладів вищої освіти. Науковець зазначає, що цифрові технології створюють нові можливості для організації навчання, забезпечують доступ до широкого спектра освітніх ресурсів та сприяють індивідуалізації навчального процесу [5].

Проблему використання цифрових технологій у професійній підготовці майбутніх педагогів розглядають також О. Семеніхіна та А. Юрченко. Дослідники наголошують, що інтеграція цифрових технологій у освітній процес сприяє формуванню цифрової компетентності майбутніх фахівців, що є необхідною умовою їхньої успішної професійної діяльності в умовах сучасного інформаційного суспільства [6].

Важливі аспекти інноваційної педагогічної діяльності розкрито у працях С. Сисоевої, яка досліджує сучасні підходи до професійної підготовки майбутніх педагогів. Автор підкреслює, що інноваційні педагогічні технології сприяють розвитку творчого потенціалу студентів, формуванню їхньої професійної компетентності та підготовці до діяльності в умовах динамічних соціальних змін [7].

Значний внесок у дослідження цифрової трансформації освіти зробили О. Спірін та О. Овчарук. У своїх наукових працях вони розглядають формування цифрових компетентностей педагогів та здобувачів освіти як одну з ключових умов ефективного функціонування сучасної освітньої системи. Автори наголошують на необхідності впровадження цифрових технологій у навчальний процес, що сприяє підвищенню його ефективності та доступності [8].

Питання цифровізації освітнього процесу у вищій школі досліджує В. Олійник, який зазначає, що використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій дозволяє модернізувати освітнє середовище, підвищити якість навчання та забезпечити інтеграцію традиційних і дистанційних форм навчання [9].

Важливе місце серед інноваційних технологій навчання посідають інтерактивні методи, які сприяють формуванню професійних компетентностей студентів. М. Романенко підкреслює, що інтерактивні технології навчання забезпечують активну взаємодію учасників освітнього процесу, сприяють розвитку критичного мислення, комунікативних навичок та здатності до командної роботи [10].

Таким чином, аналіз наукових досліджень свідчить, що проблема впровадження інноваційних підходів до організації освітнього процесу у закладах вищої освіти є предметом активного наукового вивчення. Дослідники акцентують увагу на необхідності використання інтерактивних методів навчання, цифрових технологій, дистанційних освітніх платформ та проектних форм роботи. Разом з тим, незважаючи на значну кількість наукових праць, питання комплексного впровадження інноваційних педагогічних технологій у практику діяльності закладів вищої освіти потребує подальших досліджень, що зумовлює актуальність даної теми.

Метою статті є аналіз інноваційних підходів до організації освітнього процесу у закладах вищої освіти та визначення їх ролі у підвищенні якості підготовки майбутніх фахівців.

Інноваційні педагогічні технології є важливим інструментом модернізації освітнього процесу. Вони спрямовані на створення нових форм організації навчання, що забезпечують активну участь студентів у навчальному процесі [1; 2].

До основних інноваційних технологій навчання належать: інтерактивні методи навчання, технології змішаного навчання, дистанційне навчання, проектне навчання, цифрові освітні платформи, компетентнісний підхід [5; 6; 8].

Застосування цих технологій сприяє розвитку творчих здібностей студентів, формуванню їхньої самостійності та відповідальності за результати власного навчання [7].

Одним із найбільш ефективних інноваційних підходів є використання інтерактивних методів навчання. До них належать: мозковий штурм, дискусії, кейс-метод, рольові та ділові ігри, робота в малих групах [4; 10].

Інтерактивні методи навчання сприяють активній взаємодії студентів між собою та викладачем, що підвищує ефективність засвоєння навчального матеріалу [4].

Крім того, такі методи сприяють розвитку комунікативних навичок, формуванню критичного мислення та здатності до колективного вирішення проблем [10].

Одним із найбільш поширених інноваційних підходів у сучасній освіті є змішане навчання. Воно передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з використанням цифрових технологій [5; 6].

Змішане навчання дозволяє: забезпечити гнучкість навчального процесу, індивідуалізувати навчання; підвищити доступність освітніх ресурсів, розвивати цифрові компетентності студентів [8].

Дослідження показують, що використання змішаного навчання сприяє підвищенню мотивації студентів та покращенню результатів навчання [5].

Важливим напрямом інноваційної педагогіки є проектне навчання. Воно передбачає виконання студентами дослідницьких або практичних завдань, спрямованих на вирішення реальних проблем [2].

Проектне навчання сприяє: розвитку дослідницьких умінь, формуванню навичок командної роботи, розвитку аналітичного мислення, формуванню практичних професійних компетентностей [7].

Крім того, проектна діяльність дозволяє інтегрувати теоретичні знання з практичною діяльністю [2].

Важливим напрямом розвитку сучасної освіти є цифровізація освітнього процесу. Використання інформаційно-комунікаційних технологій дозволяє створити нові можливості для організації навчання [8; 9].

До основних цифрових інструментів належать: системи дистанційного навчання, електронні освітні платформи, мультимедійні навчальні ресурси, онлайн-курси [3; 5].

Використання цифрових технологій дозволяє забезпечити безперервність освітнього процесу та підвищити доступність навчання [9].

Результати проведеного теоретичного аналізу свідчать про те, що впровадження інноваційних підходів до організації освітнього процесу у закладах вищої освіти є необхідною умовою підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців. Сучасні наукові дослідження підтверджують, що інноваційні педагогічні технології сприяють підвищенню ефективності навчання, розвитку творчого потенціалу студентів та формуванню їхніх професійних компетентностей [1; 7].

Проведений аналіз наукової літератури дозволив встановити, що важливим напрямом модернізації освітнього процесу є використання інтерактивних методів навчання. Такі методи забезпечують активну взаємодію між учасниками освітнього процесу, сприяють розвитку комунікативних умінь, формуванню критичного мислення та здатності до колективного вирішення професійних завдань. Подібні висновки підтверджуються у дослідженнях О. Дудаш та М. Романенка, які підкреслюють, що інтерактивні технології навчання створюють умови для активізації пізнавальної діяльності студентів та підвищення ефективності засвоєння навчального матеріалу [4; 10].

Важливим результатом теоретичного дослідження є встановлення значущості змішаного навчання як одного з ефективних інноваційних підходів до організації освітнього процесу. Поєднання традиційних форм аудиторного навчання з використанням цифрових технологій дозволяє підвищити гнучкість освітнього процесу, забезпечити індивідуалізацію навчання та розширити доступ до освітніх ресурсів. Подібну позицію висловлюють М. Козяр, О. Семеніхіна та А. Юрченко, які наголошують на важливості використання цифрових платформ та інформаційно-комунікаційних технологій у професійній підготовці здобувачів освіти [5; 6].

У процесі дослідження встановлено, що важливим складником інноваційної педагогічної діяльності є впровадження проектного навчання, яке сприяє інтеграції теоретичних знань із практичною діяльністю студентів. Проектна діяльність формує у студентів дослідницькі вміння, розвиває навички командної роботи та сприяє формуванню професійних компетентностей. На необхідності використання інноваційних методів організації освітнього процесу, зокрема проектного навчання, наголошує В. Гончарук, який підкреслює їхню роль у формуванні здатності студентів до самостійного вирішення професійних завдань [2].

Окремої уваги заслуговує проблема цифровізації освітнього середовища закладів вищої освіти. У сучасних умовах використання інформаційно-комунікаційних технологій, електронних освітніх платформ та дистанційних курсів створює нові можливості для організації навчання. Як зазначають О. Спірін та О. Овчарук, формування цифрових компетентностей студентів і викладачів є важливою умовою ефективного функціонування сучасної системи освіти [8]. Подібної думки дотримується і В. Олійник, який підкреслює, що цифровізація освітнього процесу сприяє модернізації освітнього середовища та забезпечує інтеграцію традиційних і дистанційних форм навчання [9].

Крім того, у сучасних умовах важливого значення набуває використання онлайн-освітніх проєктів та дистанційних освітніх ресурсів, що дозволяють забезпечити безперервність освітнього процесу та підвищити доступність навчання. Зокрема, результати досліджень Р. Дінжоса, І. Манькуся, Л. Недбаєвської та В. Дармосюка свідчать про ефективність використання цифрових освітніх проєктів у подоланні освітніх втрат та підвищенні якості навчання [3].

Таким чином, результати теоретичного дослідження підтверджують, що впровадження інноваційних педагогічних технологій, інтерактивних методів навчання, змішаного навчання, проектної діяльності та цифрових освітніх платформ є важливим чинником підвищення ефективності освітнього процесу у закладах вищої освіти. Водночас проведений аналіз наукових джерел свідчить про необхідність подальшого дослідження проблеми комплексного впровадження інноваційних підходів у практику діяльності закладів вищої освіти, що сприятиме підвищенню якості професійної підготовки майбутніх фахівців.

Отже, результати теоретичного дослідження свідчать, що застосування інтерактивних методів навчання, змішаного та проектного навчання, а також цифрових технологій є важливим чинником удосконалення

освітнього процесу у закладах вищої освіти та підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців, сприяє формуванню професійних компетентностей студентів, розвитку їхньої самостійності та підвищенню мотивації до навчання [1; 6; 8; 10].

Подальші дослідження доцільно спрямувати на розроблення ефективних моделей інтеграції інноваційних педагогічних технологій у систему вищої освіти.

Використана література:

1. Бакуменко Т., Хряпін Е. Інноваційні педагогічні технології як чинник підвищення якості освіти. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Педагогічні науки*. 2025. № 4(67). С. 5–11.
2. DOI: <https://doi.org/10.32689/maup.ped.2025.4.1>
3. Гончарук В. Інноваційні методики організації освітнього процесу у закладах вищої освіти. *Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2024. № 95. С. 46–52. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5>
4. Дінжос Р., Манькусь І., Недбаєвська Л., Дармосюк В. Освітній проєкт «Цікава наука онлайн» як шлях компенсації освітніх втрат в умовах війни в Україні. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання*. 2024. № 72. С. 221–228. DOI: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2024-72-1-228>
5. Дудаш О. Використання інтерактивних технологій у процесі професійної підготовки педагогів. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2024. № 216. С. 369–373. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-216-369-373>
6. Козяр М. Використання цифрових платформ у навчальному процесі закладів вищої освіти. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка*. 2024. № 2. С. 112–118. DOI: <https://doi.org/10.25128/2415-3605>
7. Семеніхіна О., Юрченко А. Цифрові технології у професійній підготовці майбутніх учителів. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2023. № 4(128). С. 348–356. DOI: <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2023.04>
8. Сисоєва С. Інноваційні підходи до професійної підготовки майбутніх педагогів. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2023. № 34. С. 25–31. DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763>
9. Спірін О., Овчарук О. Цифрові компетентності педагогів у сучасному освітньому середовищі. *Освітологічний дискурс*. 2023. № 2(41). С. 7–18. DOI: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2023.2>
10. Олійник В. Цифровізація освітнього процесу у вищій школі. *Університети і лідерство*. 2024. № 17. С. 78–86. DOI: <https://doi.org/10.31874/2520-6702>
11. Романенко М. Інтерактивні технології навчання у формуванні професійних компетентностей студентів. *Вісник педагогічних наук*. 2023. № 2. С. 93–99. DOI: <https://doi.org/10.33989/2075-146x>

References:

1. Vakumenko T., Khriapin E. (2025) Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii yak chynnyk pidvyshchennia yakosti osvity [Innovative pedagogical technologies as a factor in improving the quality of education]. *Naukovi pratsi Mizhrehionalnoi akademii upravlinnia personalom. Pedahohichni nauky*, № 4(67). S. 5–11. DOI: <https://doi.org/10.32689/maup.ped.2025.4.1> [in Ukrainian].
2. Honcharuk V. (2024) Innovatsiini metodyky orhanizatsii osvitnoho protsesu u zakladakh vyshchoi osvity [Innovative methods of organizing the educational process in higher education institutions]. *Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy*, № 95. S. 46–52. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5> [in Ukrainian].
3. Dinzhos R., Mankus I., Nedbaievska L., Darmosyuk V. (2024) Osvitnii proiekt «Tsikava nauka onlain» yak shliakh kompensatsii osvitnikh vtrat v umovakh viiny v Ukraini [Educational project «Interesting Science Online» as a way to compensate for educational losses in wartime Ukraine]. *Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky navchannia*, № 72, S. 221–228. DOI: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2024-72-1-228> [in Ukrainian].
4. Dudash O. (2024) Vykorystannia interaktyvnykh tekhnolohii u protsesi profesiinoi pidhotovky pedahohiv [Use of interactive technologies in the process of professional training of teachers]. *Naukovi zapysky. Serii: Pedahohichni nauky*, № 216, pp. 369–373. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-216-369-373> [in Ukrainian].
5. Koziar M. (2024) Vykorystannia tsyfrovnykh platform u navchalnomu protsesi zakladiv vyshchoi osvity [Use of digital platforms in the educational process of higher education institutions]. *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Serii: Pedahohika*, № 2. S. 112–118. DOI: <https://doi.org/10.25128/2415-3605> [in Ukrainian].
6. Semenikhina O., Yurchenko A. (2023) Tsyfrovi tekhnolohii u profesiinii pidhotovtsi maibutnikh uchyteliv [Digital technologies in the professional training of future teachers]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*, № 4(128). S. 348–356. DOI: <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2023.04> [in Ukrainian].
7. Sysoieva S. (2023) Innovatsiini pidkhody do profesiinoi pidhotovky maibutnikh pedahohiv [Innovative approaches to the professional training of future teachers]. *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka*, № 34. S. 25–31. DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763> [in Ukrainian].
8. Spirin O., Ovcharuk O. (2023) Tsyfrovi kompetentnosti pedahohiv u suchasnomu osvitnomu seredovyschi [Digital competencies of teachers in the modern educational environment]. *Osvitlohichni dyskurs*, № 2(41). S. 7–18. DOI: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2023.2> [in Ukrainian].
9. Oliinyk V. (2024) Tsyfrovizatsiia osvitnoho protsesu u vyshchii shkoli [Digitalization of the educational process in higher education]. *Universytety i liderstvo*, № 17. S. 78–86. DOI: <https://doi.org/10.31874/2520-6702> [in Ukrainian].
10. Romanenko M. (2023) Interaktyvni tekhnolohii navchannia u formuvanni profesiinykh kompetentnosti studentiv [Interactive learning technologies in the formation of students' professional competencies]. *Visnyk pedahohichnykh nauk*, № 2. S. 93–99. DOI: <https://doi.org/10.33989/2075-146x> [in Ukrainian].

L. Maksymenko, A. Myrna, D. Myrnyi Innovative approaches to organizing the educational process in higher education institutions

The article examines the features of implementing innovative approaches to organizing the educational process in higher education institutions under the conditions of modern socio-economic transformations and the digitalization of society. The

purpose of the article is to analyze modern innovative pedagogical approaches to organizing the educational process and to determine their role in improving the quality of professional training of future specialists.

The paper analyzes the main directions of implementing innovative pedagogical technologies in the educational process of higher education institutions. Particular attention is paid to the use of interactive teaching methods, blended learning technology, project-based activities, and digital educational platforms. It is substantiated that the use of interactive forms of learning contributes to the activation of students' cognitive activity, the development of critical thinking, the formation of communication skills, and the ability to collectively solve professional tasks.

The importance of digital technologies in the modernization of the educational environment is considered. The role of project-based learning as an effective means of integrating theoretical knowledge and students' practical activities is determined, which contributes to the development of research skills and professional competencies.

The results of the study indicate that the implementation of innovative approaches to organizing the educational process in higher education institutions contributes to improving the quality of training of future specialists, developing their readiness for professional activity, and fostering the ability for lifelong learning. It is concluded that further improvement of the educational process is necessary through the integration of modern pedagogical technologies that meet the requirements of the digital society and the modern labor market.

Key words: innovative technologies, educational process, higher education institutions, digitalization, interactive methods.

Дата першого надходження статті до видання: 23.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 21.05.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу
CC BY 4.0